

ForskningsCenter for Evaluering

FCE

BILAG TIL:

HÅNDBOG I

VIRKNINGSEVALUERING

- inden for beskæftigelsesområdet

SEPTEMBER 2011

UDARBEJDET FOR:

**BESKÆFTIGELSESGREGION
NORDJYLLAND**

Indledning

I dette bilag gives eksempler på, hvordan virkningsevaluering konkret kan tilrettelægges i forhold til forskellige aktiveringsindsatser.

Der gives eksempler på evalueringer af følgende fire indsatser:

1. Løntilskudsjob
2. Afklarings- og vejledningsforløb
3. Jobrotation
4. Virksomhedspraktik.

Vi illustrerer, hvordan du kan evaluere programteorier inden for disse fire områder. Hvis tiden og ressourcerne er små, kan du som evaluator vælge at evaluere mindre dele af programteorien, end vi har gjort her i eksemplerne.

Eksemplerne er tænkt som et opslagskatalog, hvor du kan søge inspiration i et konkret sammenligneligt eksempel, når du som evaluator skal evaluere en indsats. Du behøver derfor ikke at læse dem alle slavisk igennem, men blot bruge det konkrete eksempel, som minder mest om det forløb/indsats, du skal evaluere.

God fornøjelse!

Indholdsfortegnelse

Indledning	2
1. Evaluering af løntilskudsjob	4
2. Evaluering af afklarings- og vejledningsforløb	10
3. Evaluering af jobrotation	16
4. Evaluering af virksomhedspraktik	22
5. Kontaktinformation	28

1. Evaluering af løntilskudsjob

Find evalueringsfokus – placer kameraer

De punkter vi har valgt at fokusere på i evalueringen af løntilskudsjob-eksemplet, er illustreret ved hjælp af kameraer i figuren på næste side. Dette omfatter:

- Målgruppen
- Tre af de fem aktiviteter
- Alle virksomme mekanismer
- Fire af de fem delmål
- Slutmålet

Grunden til at vi har fravalgt at evaluere på to af aktiviteterne er, at den virksomme mekanisme ”Motivation hos borger og virksomhed”, indirekte tilvejebringer information om de to fravalgte aktiviteter.

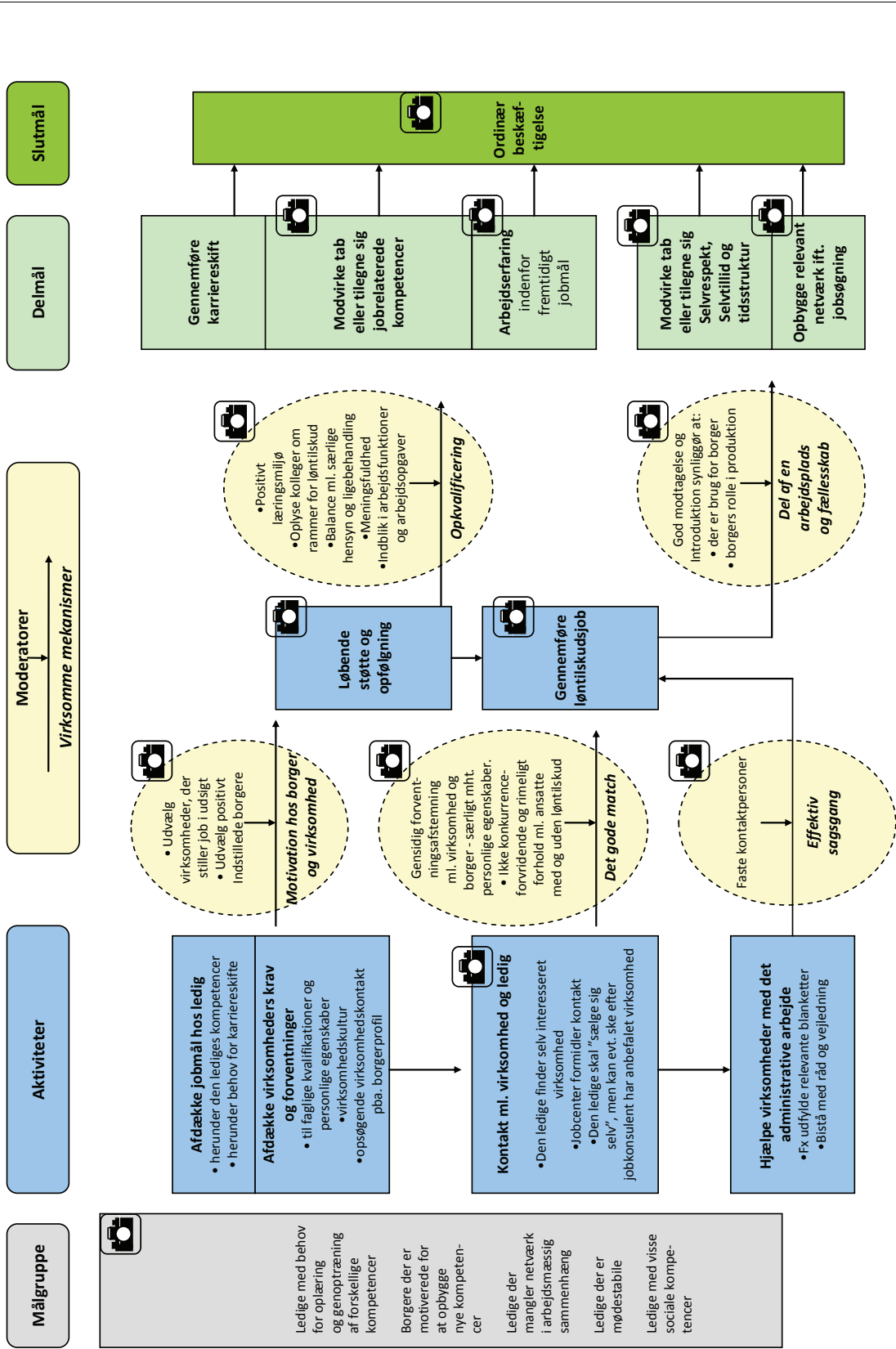
Knyt indikatorer, datakilder & -indsamlingsmetoder på hvert kamerapunkt

For de enkelte kamerapunkter skal vi nu udlede indikatorer og finde frem til, hvilke datakilder og dataindsamlingsmetoder, der kan afdække indikatorerne. Vi undersøger derfor, hvad der indikerer, at henholdsvis målgruppen, aktiviteterne, de virksomme mekanismer, delmålene og slutmålet er blevet gennemført eller fremkommet, som programteorien foreskriver, fx ved at spørge:

- Hvad indikerer, at den virksomme mekanisme ”Del af arbejdsplads og fællesskab” er fremkommet? Svar: a) Introduktion og integrationen på arbejdspladsen, og b) Anerkendelse af borgerens indsats
- Hvad er kilden til at få svar på dette? Svar: a) borgeren og b) arbejdsgiveren
- Hvordan få vi vores information ud af datakilderne? Svar: a) interview og b) survey

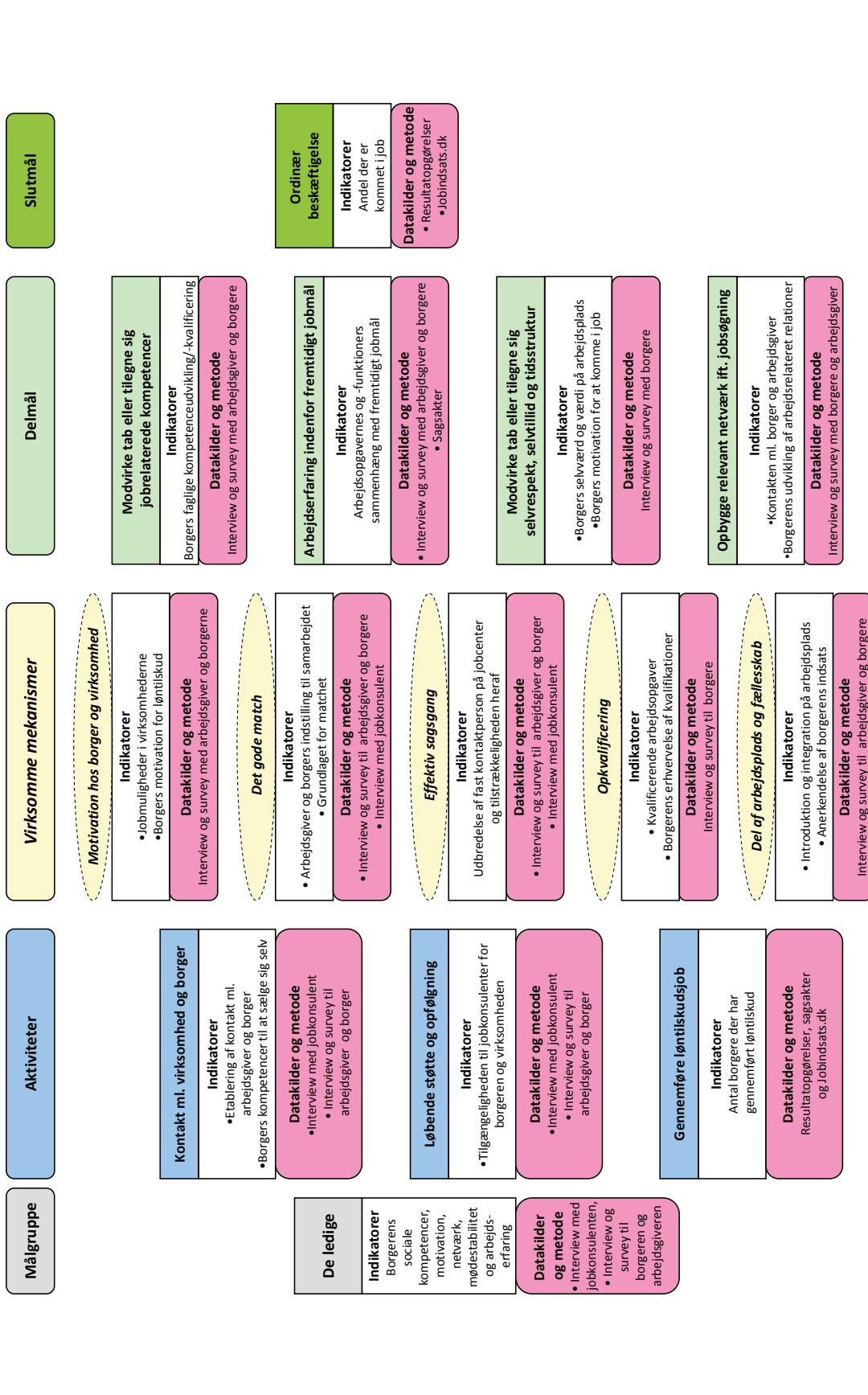
På grundlag af denne fremgangsmåde ser vores programteori med tilhørende indikatorer, dataindsamlingsmetode og -kilder ud som i figuren på næste side igen.

Figur 1.1: Løntilskud
Med kamera-punkter

Kilde: New Insight A/S og CARMA/FCE (AAU)

Figur 1.2: Løntilskud
Med indikatorer, datakilder og metoder

Kilde: New Insight AIS og CARMAFCE (AAU)

Få overblik over dataindsamling

Når vi har fået sat indikatorer, datakilder og -indsamlingsmetode på hvert kamerapunkt, skal vi skabe overblik over dataindsamlingen. Ved at læse på tværs af den udbyggede programteori ovenfor kan vi se, at vi i evalueringen af løntilskudsforløbet skal anvende seks forskellige datakilder til at afdække de forskellige kamerapunkter og tilhørende indikatorer (jf. tabellen nedenfor).

Tabel 1.1: Oversigt over hvilke datakilder, der skal afdække de enkelte kamerapunkter i programteorien for løntilskudsforløbet						
Datakilder og -indsamlingsmetode:	Job-konsulent (interview)	Borger (interview & survey)	Arbejdsgiver (interview & survey)	Sagsakter	Resultatopgørelse	Jobindsats.dk
Kamerapunkter:						
Målgruppe:						
Karakteristika ved målgruppen	X	X	X			
Aktiviteter:						
Kontakt ml virksomhed og borger	X	X	X			
Løbende støtte og opfølgning	X	X	X			
Gennemføre løntilskudsjob				X	X	X
Virksomme mekanismer:						
Motivation hos borger og virksomhed		X	X			
Det gode match	X	X	X			
Effektiv sagsgang	X	X	X			
Opkvalificering		X				
Del af arbejdsplads og fællesskab		X	X			
Delmål:						
Modvirke tab eller tilegne sig jobrelaterede kompetencer		X	X			
Arbejdserfaring indenfor fremtidigt jobmål		X	X	X		
Modvirke tab eller tilegne sig selvrespekt, selvtillid og tidsstruktur		X				
Opbygge relevant netværk ift. jobsøgning		X	X			
Slutmål:						
Ordinær beskæftigelse/uddannelse					X	X

Vælg dataindsamlingsmetode og indsamle data

Efter vi har fundet ud af, hvilke datakilder der skal afdække de enkelte kameranedslag, kigger vi nærmere på, hvad de enkelte datakilder mere konkret skal afdække af indikatorer, og hvilke *dataindsamlingsmetoder* vi kan anvende. Valget afhænger ofte af, hvad der allerede er tilgængeligt, og hvad der er ressourcer til.

I vores løntilskudseksempel anvender vi:

- Kvalitative interviews (personlige og telefon) med jobkonsulenter, borgere og arbejdsgivere, som foretages i slutningen af forløbet.
- Survey til borgere og arbejdsgivere, som foretages i starten og slutningen af forløbet.
- Gennemgang af sagsakter, resultatopgørelser og jobindsats.dk, som foretages i slutningen af forløbet.

Nedenfor har vi skitseret hvad henholdsvis interview og survey med borgeren og b) arbejdsgiveren samt c) sagsakterne skal afdække:

Tabel 1.2: Overblik over hvad interview og survey til borger skal afdække	
Kamerafokus	Indikator (som skal afdækkes i data)
Målgruppe:	Borgerens matchgruppekategori, motivation, relevant netværk, mødestabilitet, sociale kompetencer og arbejds erfaring
Aktiviteter:	Etablering af kontakt mellem arbejdsgiver og borger Borgers kompetencer til at sælge sig selv Tilgængeligheden til jobkonsulenter for borgeren og virksomheden
Virksomme mekanismer:	Borgers motivation for løntilskud Arbejdsgiver og borgers indstilling til samarbejdet Udbredelse af fast kontaktperson på jobcenter og tilstrækkeligheden heraf Kvalificerende arbejdsopgaver Borgerens erhvervelse af kvalifikationer Introduktion og integration på arbejdspladsen Anerkendelse af borgerens indsats
Delmål:	Borgers faglige kompetenceudvikling/-kvalificering Arbejdsopgavernes og -funktioners sammenhæng med fremtidigt jobmål Borgers selvværd og værdi på arbejdsplads Borgers motivation for at komme i job Kontakten ml. borger og arbejdsgiver Borgerens udvikling af arbejdsrelateret relationer

Tabel 1.3: Overblik over hvad interview og survey til arbejdsgiver skal afdække	
Kamerafokus	Indikator (som skal afdækkes i data)
Målgruppe:	Borgerens matchgruppekategori, motivation, relevant netværk, mødestabilitet, sociale kompetencer og arbejds erfaring
Aktiviteter:	Borgers kompetencer til at sælge sig selv Etablering af kontakt mellem arbejdsgiver og borger Tilgængelighed til jobkonsulenten for borgeren og virksomheden
Virksomme mekanismer:	Jobmuligheder i virksomhederne Borgerens motivation for løntilskud Arbejdsgiver og borgers indstilling til samarbejdet Udbredelsen af fast kontaktperson på jobcenteret og tilstrækkeligheden heraf Kvalificerende arbejdsopgaver Introduktion og integration på arbejdspladsen Anerkendelse af borgerens indsats
Delmål:	Borgerens faglige kompetenceudvikling/-kvalificering Arbejdsopgavernes og -funktioners sammenhæng med fremtidigt jobmål Kontakten ml. borger og arbejdsgiver

Tabel 1.4: Overblik over hvad gennemgang af sagsakter skal afdække	
Kamerafokus	Indikator (som skal afdækkes i data)
Aktiviteter:	Andel borgere der gennemfører løntilskud
Delmål:	Arbejdsopgavernes og -funktioners sammenhæng med fremtidigt jobmål

Når vi har fået overblik over alle dataindsamlingerne, planlægger vi, hvordan dataindsamlingen konkret skal foregå og går i gang med at gennemføre den.

Tabel 1.5: Planen for dataindsamling i løntilskudseksemplet			
Datakilde	Dataindsamlingsmetoder	Deadline for forberedelse af dataindsamling	Deadline for gennemførelse af dataindsamling
Borgere	Surveys	Oktober 2010, marts 2011	November 2010, april 2011
	Kvalitative interviews	Februar 2011	Marts 2011
Arbejdsgiver	Survey	Marts 2011	April 2011
	Telefoninterviews	Februar 2011	Marts 2011
Jobkonsulent	Kvalitative interviews	Februar 2011	Marts 2011
Sagsakter	Sagsgennemgang ud fra struktureret skema	Februar 2011	Marts 2011
Resultatopgørelse	Gennemgang af de interne opgørelser	Marts 2011	April 2011
Jobindsats.dk	Udtræk af relevant tal	Marts 2011	April 2011

Sammenhold indsamlet data med programteorien

Når vi har indsamlet de nødvendige data, sammenholder vi dem med programteorien. Vi undersøger, om data stemmer overens med programteorien, eller om der muligvis er implementeringsfejl af programteorien. De spørgsmål, vi stiller, er følgende:

- Er målgruppen i løntilskudsforløbet, som den blev beskrevet i programteorien?
- Er aktiviteterne i løntilskudsjobsforløbet gennemført som beskrevet i programteorien?
- Er de forventede resultater af løntilskudsjobbet som programteorien foreskriver, indtruffet?
- Har de omstændigheder og betingelser, som programteorien peger på som afgørende, været til stede, som programteorien foreskriver?
- Er der forhold, som ikke er indeholdt i programteorien, der vurderes som værende af afgørende betydning i forhold til resultaterne?
- Kan evalueringen udpege elementer i løntilskudsjobsforløbet, der bør ændres fremover, og dermed ændre programteorien for forløbet?
- Hvilken læring har evalueringen tilført i forhold til, hvad der virker for hvem, under hvilke betingelser og hvorfor det virker?

Hvis evalueringen viser, at delmål og slutmål kun opnås for en delmængde af målgruppen, så kan det skyldes, at programteorien ikke holder (eller at den evt. skal specificeres mere ift. målgruppe), eller at indsatsen ikke er gennemført som forventet overfor denne gruppe af borgere. At indsatsen ikke er gennemført som forventet kan fx ses ved, hvis matchning ikke har fungeret succesfuldt, at der ikke var stillet et job i udsigt fra starten, eller at borger fik en dårlig introduktion på arbejdspladsen og aldrig blev en del af fællesskabet.

Hvis evalueringen viser, at de borgere, der ikke fik ordinært job, er karakteriseret ved dårlig mødestabilitet, så kan det konkluderes, at programteorien stadig holder, da fx mødestabilitet i programteorien antages at være en forudsætning hos målgruppen for at opnå succesfuldt resultat.

2. Evaluering af afklarings- og vejledningsforløb

Find evalueringsfokus – placer kameraer

De punkter vi har valgt at fokusere på i evalueringen af afklarings- og vejledningsforløbet, er illustreret ved hjælp af kameraer i figuren på næste side. Dette omfatter:

- Målgruppen
- Tre af de syv aktiviteter
- Fire virksomme mekanismer
- Syv af de ti delmål
- Slutmål

Vi har således kun valgt at evaluere et mindre udsnit af programteorien for afklarings- og vejledningsforløbet. Vi har fravalgt at fokusere på praktikken, som her kan indgå som en del af afklarings- og vejledningsforløbet, da denne del er eksemplificeret i ”Evaluering af virksomhedspraktik” (næste eksempel). Endvidere har vi fravalgt at kigge på nogle af aktiviteterne og de relaterede virksomme mekanismer, så vi kan specificere vores evalueringsfokus mere.

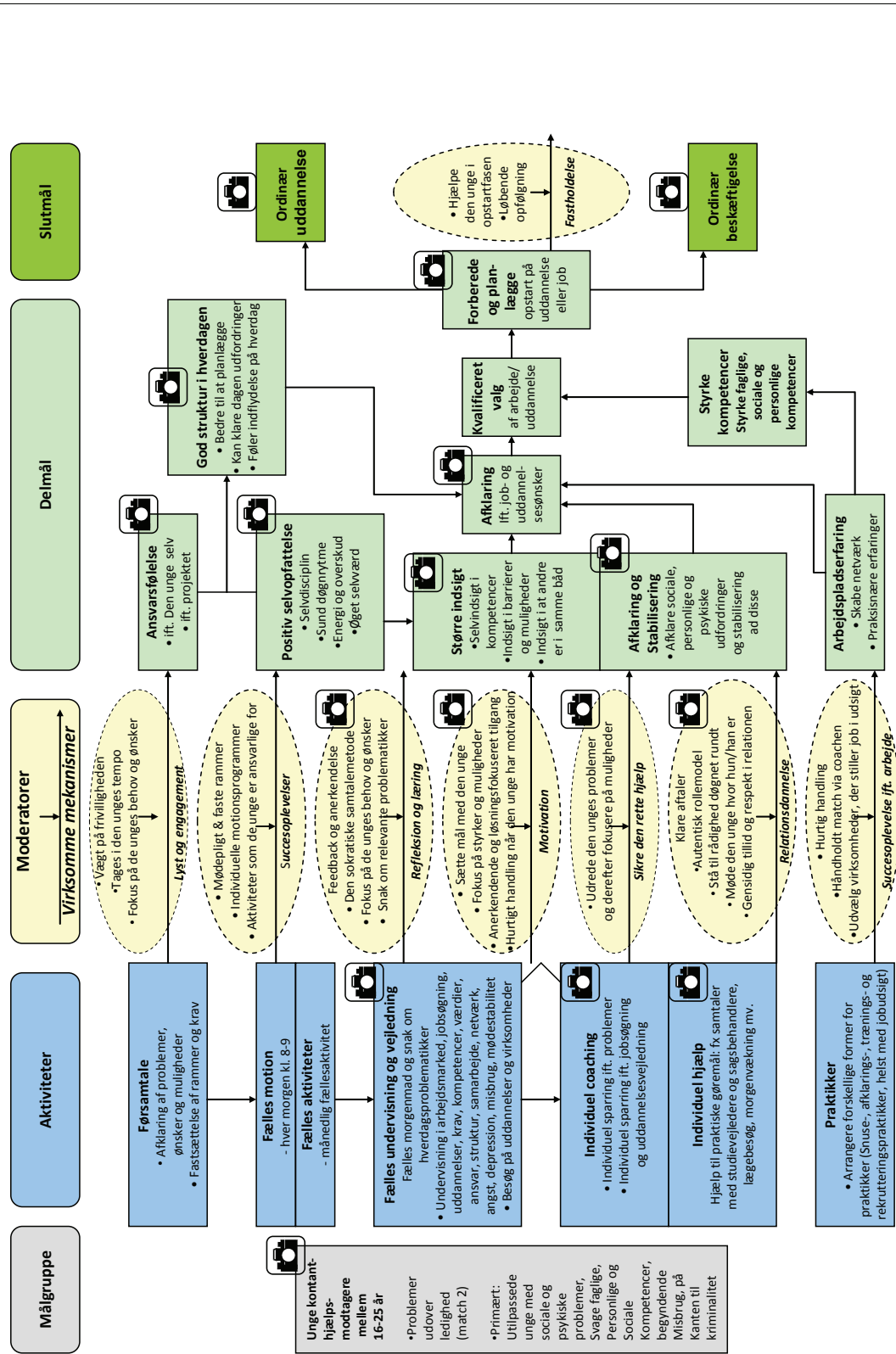
Knyt indikatorer, datakilder & -indsamlingsmetoder på hvert kamera-fokus

For de enkelte kamerapunkter skal vi nu udlede indikatorer og finde frem til, hvilke datakilder og dataindsamlingsmetoder, der kan afdække indikatorerne. Vi gennemgår derfor hvert enkelt kamera og tilknytter indikator(er) samt hvordan vi vil undersøge indikator(er)ne. Vi undersøger derfor, hvad der indikerer, at henholdsvis målgruppen, aktiviteterne, de virksomme mekanismer, delmålene og slutmålet er blevet gennemført eller fremkommet som programteorien foreskriver, fx ved at spørge:

- Hvad indikerer, at borgeren har nået delmålet om ”Positiv selvopfattelse”? Svar: a) Borgerens energi, overskud og selvværd.
- Hvad er kilden til at få svar på dette? Svar: a) borgeren og b) coachen
- Hvordan få vi vores information ud af kilderne? Svar: a) interview og b) progressionsmåling

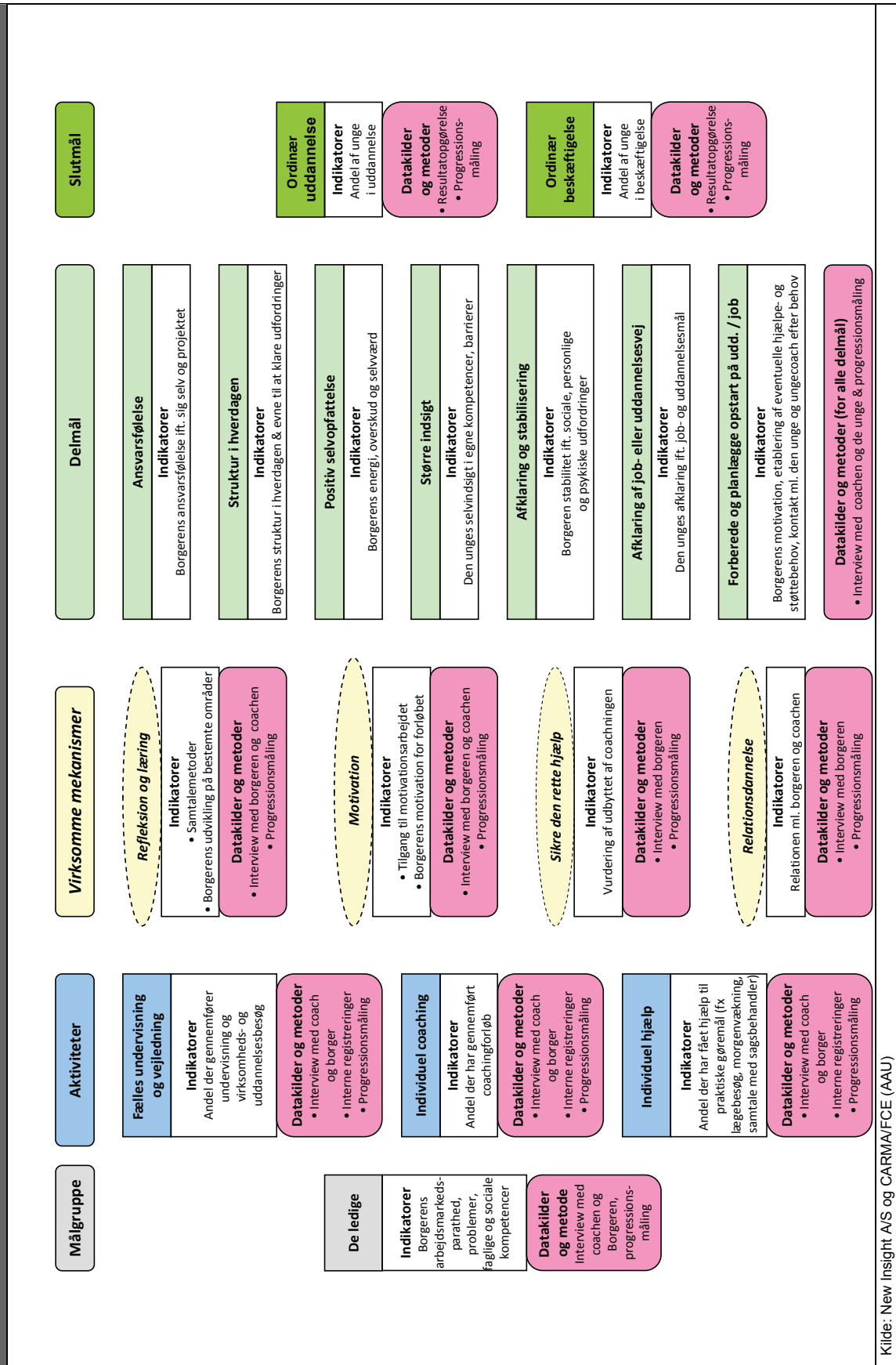
På grundlag af denne fremgangsmåde ser vores programteori med tilhørende indikatorer, datakilder og dataindsamlingsmetode ud som i figuren nedenfor.

Figur 2.1: Afklarings- og vejledningsforløb
Med kamera-punkter

Kilde: New Insight A/S og CARMA/ACE (AAU)

Figur 2.2: Afklarings- og vejledningsforløb
Med indikatorer, datakilder og metoder

Kilde: New Insight A/S og CARMAFCE (AAU)

Få overblik over dataindsamling

Når vi har fået sat indikatorer, datakilder og -indsamlingsmetode på hvert kamerapunkt, skal vi skabe overblik over dataindsamlingen. Ved at læse på tværs af den vores udbyggede programteori ovenfor kan vi se, at vi i evalueringen af afklarings- og vejledningsforløbet skal anvende seks forskellige datakilder til at afdække de forskellige kamerapunkter og tilhørende indikatorer (jf. tabellen nedenfor).

Tabel 2.1: Oversigt over hvilke datakilder, der skal afdække de enkelte kamerapunkter i programteorien for afklarings- og vejledningsforløbet						
Datakilder og -indsamlingsmetode:	Coach (interview)	Borger (gruppe-interview)	Progressionsmåling borger	Progressionsmåling coach	Interne registreringer	Resultatopgørelse
Kamerapunkter:						
Målgruppe:						
Karakteristika ved målgruppen	X	X	X	X		
Aktiviteter:						
Fælles undervisning og vejledning	X	X	X	X	X	
Individuel coaching	X	X	X	X	X	
Individuel hjælp	X	X	X	X	X	
Virksomme mekanismer:						
Refleksion og læring	X	X	X	X		
Motivation	X	X	X	X		
Sikre den rette hjælp		X	X	X		
Relationsdannelse	X	X	X	X		
Delmål:						
Ansvarsfølelse	X	X	X	X		
Struktur i hverdagen	X	X	X	X		
Positiv selvopfattelse	X	X	X	X		
Større indsigt	X	X	X	X		
Afklaring og stabilisering	X	X	X	X		
Afklaring af job- eller uddannelsesvej	X	X	X	X		
Forberede og planlægge opstart på udd./job	X	X	X	X		
Slutmål:						
Ordinær uddannelse			X	X	X	X
Ordinær beskæftigelse			X	X	X	X

Vælg dataindsamlingsmetode og indsamle data

Efter vi har fundet ud af, hvilke datakilder, der skal afdække de enkelte kamerapunkter, kigger vi nærmere på, hvad de enkelte datakilder mere konkret skal afdække af indikatorer, og hvilke *dataindsamlingsmetoder* vi kan anvende. Valget afhænger ofte af, hvad der allerede er tilgængeligt, og hvad der er ressourcer til.

I vores afklarings- og vejledningsforløbseksempel anvender vi:

- Kvalitative interview med coachen i slutningen af forløbet
- Kvalitative gruppeinterview med borgerne i slutningen af forløbet
- Progressionsmåling på coachen og borgerne, flere gange under forløbet
- Gennemgang af interne registreringer og resultatopgørelser i slutningen af forløbet

Som eksempel har vi nedenfor skitseret, hvad henholdsvis et interview med coachen og en progressionsmåling skal afdække:

Tabel 2.2: Overblik over hvad interview med coach skal afdække	
Kamerafokus	Indikator (som skal afdækkes i data)
Målgruppe:	Borgerens arbejdsmarkedsparathed, problemer, faglige & sociale kompetencer
Aktiviteter:	Andel der gennemfører undervisning og virksomheds- og uddannelsesbesøg
	Andel der har gennemført coachingforløb
	Andel der har fået hjælp til praktiske gøremål (fx lægebesøg, morgenvækning, samtale med sagsbehandler)
Virksomme mekanismer:	Samtalemetoder
	Borgerens udvikling på bestemte områder
	Tilgang til motivationsarbejdet
	Borgerens motivation for forløbet
Delmål:	Relationen ml. borgeren og coachen
	Borgerens ansvarsfølelse ift sig selv og projektet
	Borgerens struktur i hverdagen & evne til at klare udfordringer
	Borgerens energi, overskud og selvværd
	Den unges selvindsigt i egne kompetencer, barrierer
	Borgerens stabilitet ift sociale, personlige og psykiske udfordringer
	Den unges afklaring ift. job- og uddannelsesmål
Borgerens motivation, etablering af eventuelle hjælpe- og støttebehov, kontakt ml. den unge og ungecoach efter behov	

Tabel 2.3: Overblik over hvad progressionsmåling af borgeren og coachen skal afdække	
Kamerafokus	Indikator (som skal afdækkes i data)
Målgruppe:	Borgerens arbejdsmarkedsparathed, problemer, faglige & sociale kompetencer
Aktiviteter:	Andel der gennemfører undervisning og virksomheds- og uddannelsesbesøg
	Andel der har gennemført coachingforløb
	Andel der har fået hjælp til praktiske gøremål (fx lægebesøg, morgenvækning, samtale med sagsbehandler)
Virksomme mekanismer:	Borgerens udvikling på bestemte områder
	Borgerens motivation for forløbet
	Vurdering af udbyttet af coachningen
	Relationen ml. borgeren og coachen
Delmål:	Borgerens ansvarsfølelse ift sig selv og projektet
	Borgerens struktur i hverdagen & evne til at klare udfordringer
	Borgerens energi, overskud og selvværd
	Den unges selvindsigt i egne kompetencer, barrierer
	Borgerens stabilitet ift sociale, personlige og psykiske udfordringer
	Den unges afklaring ift. job- og uddannelsesmål
	Borgerens motivation, etablering af eventuelle hjælpe- og støttebehov, kontakt ml. den unge og ungecoach efter behov

Når vi har fået overblik over alle dataindsamlingerne, planlægger vi, hvordan dataindsamlingen konkret skal foregå og går i gang med at gennemføre den.

Tabel 2.4: Planen for dataindsamling i afklarings- og vejledningsforløbet			
Datakilde	Dataindsamlingsmetoder	Deadline for forberedelse af dataindsamling	Deadline for gennemførelse af dataindsamling
Borgere	Progressionsmåling	Oktober 2010	November 2010 og løbende frem til april 2011
	Gruppeinterview	Februar 2011	Marts 2011
Coach	Progressionsmåling	Oktober 2010	November 2010 og løbende frem til april 2011
	Individuelt interview	Marts 2011	April 2011
Interne registreringer	Gennemgang af de interne opgørelser	Marts 2011	April 2011
Resultatopgørelse	Gennemgang af de interne opgørelser	Marts 2011	April 2011

Sammenhold indsamlet data med programteorien

Når vi har indsamlet det nødvendige data, sammenholder vi dette med programteorien. Vi undersøger om data stemmer overens med programteorien, eller om der muligvis er implementeringsfejl af programteorien, således at data viser noget andet end programteorien tilsiger. De spørgsmål vi stiller er følgende:

- Er målgruppen i afklarings- og vejledningsforløbet, som den blev beskrevet i programteorien
- Er aktiviteterne i afklarings- og vejledningsforløbet gennemført som beskrevet i programteorien?
- Er de forventede resultater af afklarings- og vejledningsforløbet indtruffet hos borgerne som programteorien foreskriver?
- Har de omstændigheder og betingelser, som programteorien peger på som afgørende, været til stede?
- Er der nogle forhold, som ikke er indeholdt i programteorien, der vurderes som værende af afgørende betydning ift. resultaterne?
- Kan evalueringen udpege elementer i afklarings- og vejledningsforløbet, der bør ændres fremover?
- Hvilken læring har evalueringen tilført i forhold til, hvad der virker for hvem, under hvilke betingelser og hvorfor det virker?

Hvis programteorien ikke viste sig succesfuld for alle deltagerne, skal det undersøges, hvad der karakteriserer dem, der ikke fik succes, og om der kan have været afvigelser fra programteorien ift. denne målgruppe. Det kan være, at de ikke blev tilbudt forskellige aktiviteter. Hvis det viser sig, at de har fået tilbudt præcis det samme som dem, der opnåede succes, er det en klar indikation på, at der er noget galt med programteorien. Det kan være, at målgruppen skal præciseres yderligere, eller at der er nogle afgørende faktorer, som ikke er inkluderet i programteorien, som har været udslagsgivende.

3. Evaluering af jobrotation

Find evalueringsfokus – placer kameraer

De punkter vi har valgt at fokusere på i evalueringen af jobrotationsforløbet er illustreret ved hjælp af kameraer i figuren på næste side. Dette omfatter:

- Målgruppen
- Alle fire aktiviteter
- Alle tre virksomme mekanismer
- To af de fem delmål
- Slutmålet

At vi har valgt at evaluere på to af de fem delmål skyldes, at de er nært sammenhængende med de tre andre, hvorfor fokus på de to valgte delmål også indirekte tilvejebringer information om de andre delmål.

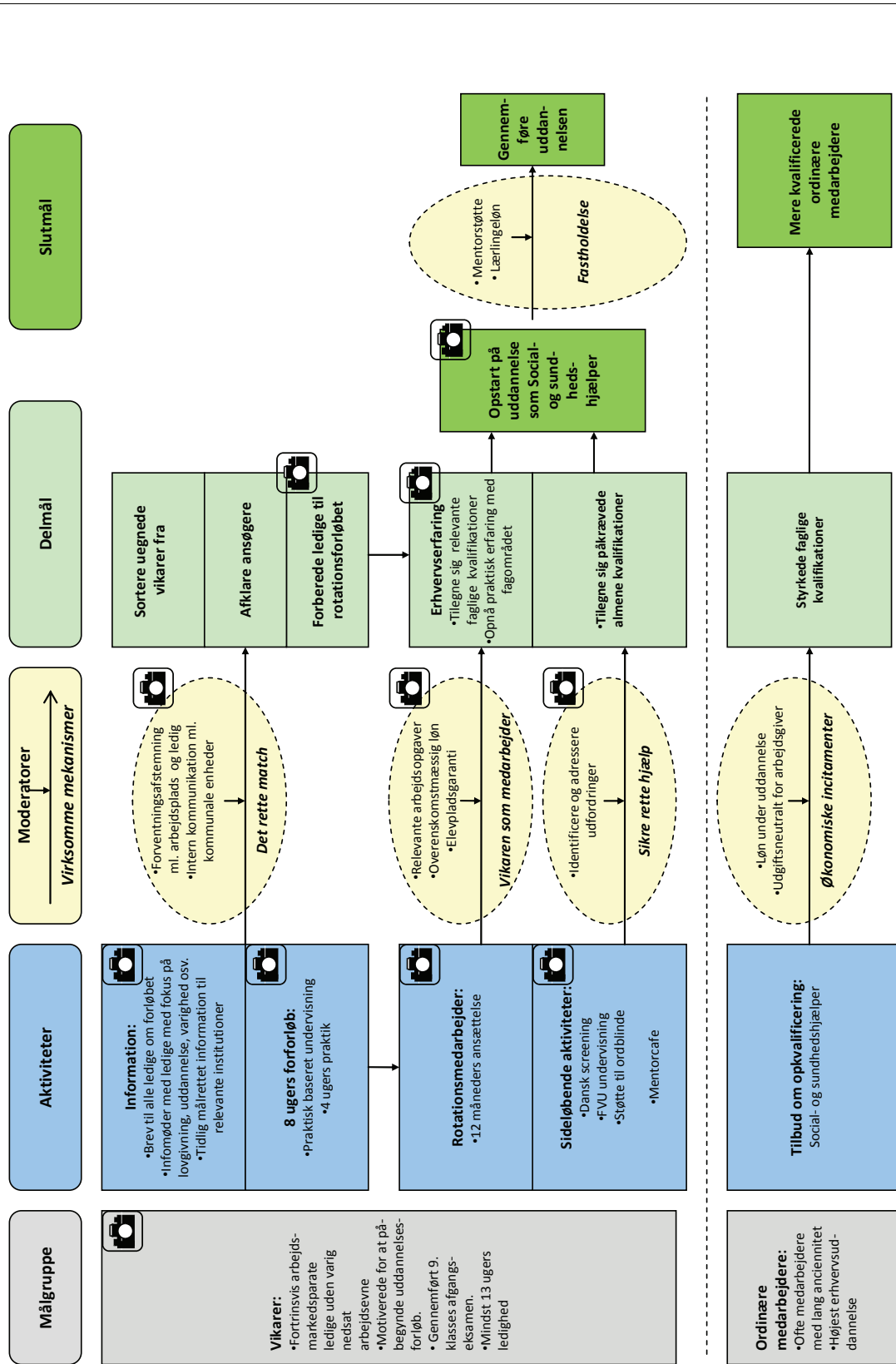
Knyt indikatorer, datakilder & -indsamlingsmetoder på hvert kamera-fokus

For de enkelte kamerapunkter skal vi nu udlede indikatorer og finde frem til, hvilke datakilder og dataindsamlingsmetoder, der kan afdække indikatorerne. Vi gennemgår derfor hvert enkelt kamera og tilknytter indikator(er) samt hvordan vi vil undersøge indikator(er)ne. Vi undersøger derfor hvad der indikerer at henholdsvis målgruppen, aktiviteterne, de virksomme mekanismer, delmålene og slutmålet er blevet gennemført eller fremkommet som programteorien foreskriver, fx ved at spørge:

- Hvad indikerer at aktiviteten ”sideløbende aktiviteter” er blevet gennemført? Svar: a) Andel der får hhv. dansk screening, FVU undervisning, Ordblindestøtte og mentorstøtte, b) Udbredelsen af støtteordningerne
- Hvad er kilden til at få svar på dette? Svar: a) Interne registreringer, b) borgeren og c) jobkonsulent
- Hvordan få vi vores information ud af kilderne? Svar: a) gennemgang af de interne registreringer og b) interview med borger og jobkonsulent.

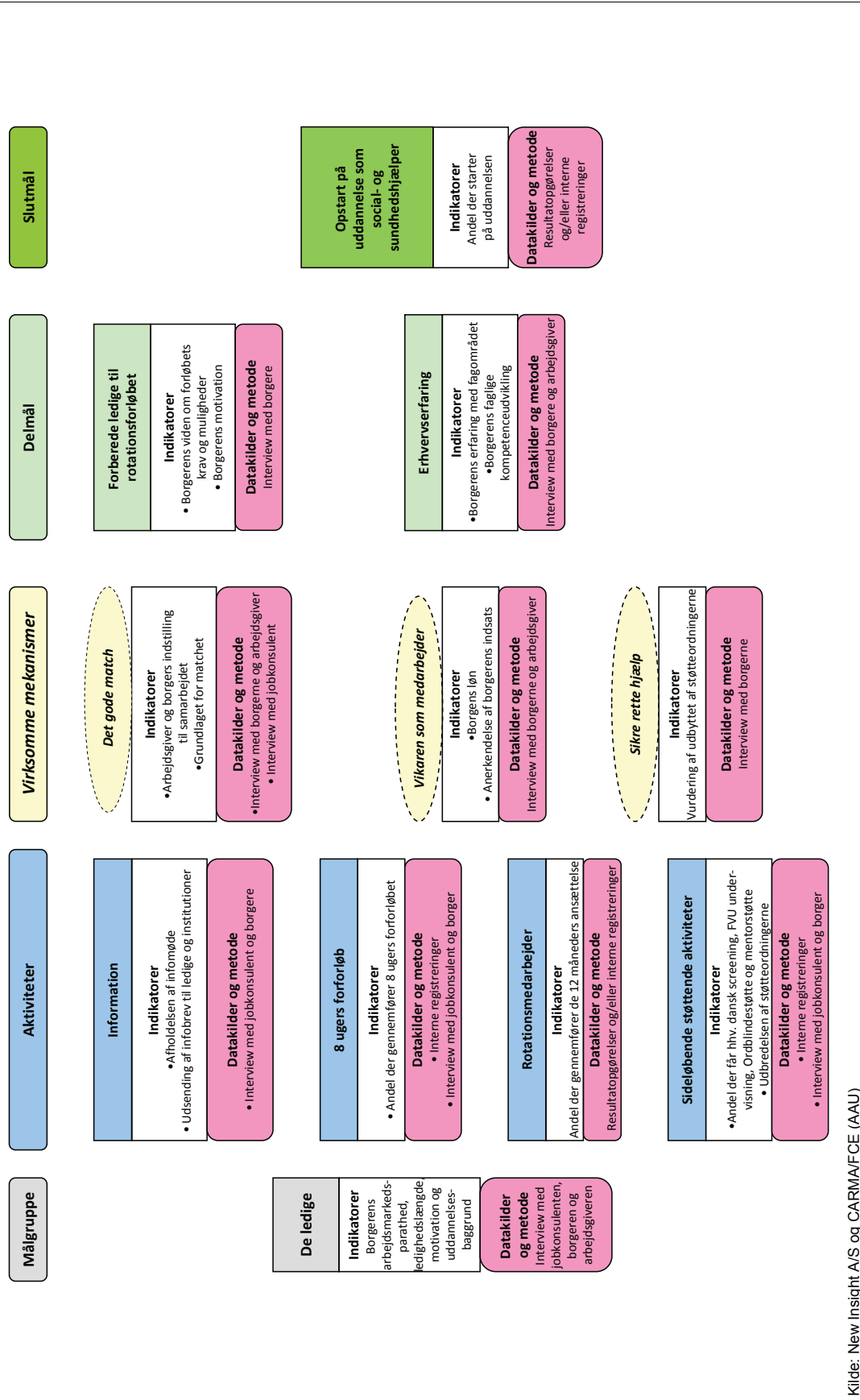
På grundlag af denne fremgangsmåde ser vores programteori med tilhørende indikatorer, dataindsamlingsmetoder og datakilder ud som i figuren på næste side igen.

Figur 3.1: Jobrotationsprojekt
Med kamera-punkter

Kilde: New Insight A/S og CARMA/FC (AAU)

Figur 3.2: Jobrotationsprojekt
Med indikatorer, datakilder og metoder

Kilde: New Insight A/S og CARMA/FC (AAU)

Få overblik over dataindsamling

Når vi har fået sat indikatorer, datakilder og -indsamlingsmetode på hvert kamerapunkt, skal vi skabe overblik over dataindsamlingen. Ved at læse på tværs af den udbyggede programteori ovenfor kan vi se, at vi i evalueringen af løntilskudsforløbet skal anvende fem forskellige datakilder til at afdække de forskellige kamerapunkter og tilhørende indikatorer (jf. tabellen nedenfor)

Tabel 3.1: Oversigt over hvilke datakilder, der skal afdække de enkelte kamerapunkter i programteorien for jobrotationsforløbet					
Datakilder og -indsamlingsmetode:	Jobkonsulent (interview)	Borger (interview)	Arbejdsgiver (interview)	Interne registreringer	Resultatopgørelse
Kamerapunkter:					
Målgruppe:					
Karakteristika ved målgruppen	X	X	X		
Aktiviteter:					
Information	X	X			
8 ugers forløb	X	X		X	
Rotationsmedarbejder				X	X
Sideløbende støttende aktiviteter	X	X		X	
Virksomme mekanismer:					
Det gode match	X	X	X		
Vikaren som medarbejder		X	X		
Sikre den rette hjælp		X			
Delmål:					
Forbedre den ledige til rotationsforløbet		X			
Erhvervs erfaring		X	X		
Slutmål:					
Opstart på uddannelse som SOSU-hjælper				X	X

Vælg dataindsamlingsmetode og indsamle data

Efter vi har fundet ud af, hvilke datakilder, der skal afdække de enkelte fokusområder, kigger vi nærmere på hvad de enkelte datakilder mere konkret skal afdække af indikatorer, og hvilke *dataindsamlingsmetode* vi vil anvende. Valget afhænger ofte af hvad der allerede er tilgængeligt og hvad der er ressourcer til.

I vores eksempel med jobrotationsforløbet anvender vi:

- Individuelle personlige interviews med jobkonsulent, som foretages i slutningen af forløbet
- Gruppeinterviews med borgere, som foretages i midten og igen i slutningen af forløbet
- Og telefoninterviews med arbejdsgivere, som foretages i slutningen af forløbet
- Gennemgang af interne registreringer og resultatopgørelser, som foretages i slutningen af forløbet.

Som eksempel har vi nedenfor skitseret hvad henholdsvis et interview med jobkonsulenten, borgeren samt gennemgang af de interne registreringer skal afdække:

Tabel 3.2: Overblik over hvad interview med jobkonsulent skal afdække	
Kamerafokus	Indikator (som skal afdækkes i data)
Målgruppe:	Borgerens arbejdsmarkedsparathed, ledighedslængde, motivation og uddannelsesbaggrund
Aktiviteter:	Afholdelsen af infomøde
	Udsending af infobrev til ledige og institutioner
	Gennemførelse af 8 ugers forløb
	Udbredelsen af støtteordningerne
Virksomme mekanismer:	Grundlaget for matchet

Tabel 3.3: Overblik over hvad interview med borger skal afdække	
Kamerafokus	Indikator (som skal afdækkes i data)
Målgruppe:	Borgerens arbejdsmarkedsparathed, ledighedslængde, motivation og uddannelsesbaggrund
Aktiviteter:	Afholdelsen af infomøde
	Udsending af infobrev til ledige og institutioner
	Gennemførelse af 8 ugers forløb
	Udbredelsen af støtteordningerne
Virksomme mekanismer:	Arbejdsgiver og borgers indstilling til samarbejdet
	Borgers løn
	Anerkendelse af borgers indsats
	Vurdering af udbyttet af støtteordningerne
Delmål:	Borgerens viden om forløbets krav og muligheder
	Borgerens motivation
	Borgerens erfaring med fagområdet
	Borgerens faglige kompetenceudvikling

Tabel 3.4: Overblik over hvad gennemgangs af interne registreringer skal afdække	
Kamerafokus	Indikator (som skal afdækkes i data)
Aktiviteter:	Andel der gennemfører 8 ugers forløbet
	Andel der gennemfører de 12 måneders ansættelse
	Andel der får hhv. dansk screening, FVU undervisning, Ordblindestøtte og mentorstøtte
	Andel der starter på uddannelsen
Slutmål	Andel der starter på uddannelsen

Når vi har fået overblik over alle dataindsamlingerne, planlægger vi hvordan dataindsamlingen konkret skal foregå og går i gang med at gennemføre den.

Tabel 3.5: Planen for dataindsamling i jobrotationsforløbet			
Datakilde	Dataindsamlingsmetoder	Deadline for forberedelse af dataindsamling	Deadline for gennemførelse af dataindsamling
Borgere	Gruppeinterviews	november 2010	December 2010, oktober 2011
Jobkonsulent	Kvalitative interviews	Marts 2011	April 2011
Arbejdsgiver	Telefoninterview	April 2011	Maj 2011
Interne registreringer	Sagsgennemgang ud fra struktureret skema	September 2011	Oktober 2011
Resultatopgørelse	Gennemgang af de interne opgørelser	September 2011	Oktober 2011

Sammenhold indsamlet data med programteorien

Når vi har indsamlet det nødvendige data, sammenholder vi dette med programteorien. Vi undersøger, om data stemmer overens med programteorien, eller om der muligvis er implementeringsfejl af programteorien, således at data viser noget andet, end programteorien tilsiger. De spørgsmål vi stiller, er følgende:

- Er målgruppen i jobrotationsforløbet, som den blev beskrevet i programteorien?
- Er aktiviteterne i jobrotationsforløbet gennemført som beskrevet i programteorien?
- Er de forventede resultater af jobrotationsforløbet indtruffet, som programteorien foreskriver?
- Har de omstændigheder og betingelser, som programteorien peger på som afgørende, været til stede?
- Er der nogle forhold, som ikke er indeholdt i programteorien, der vurderes som værende af afgørende betydning ift. resultaterne?
- Kan evalueringen udpege elementer i jobrotationsforløbet, der bør ændres fremover og dermed også programteorien for forløbet?
- Hvilken læring har evalueringen tilført i forhold til, hvad der virker for hvem, under hvilke betingelser og hvorfor det virker?

Hvis programteoriens forudsigelser ikke er gældende for alle borgere i forløbet, så viser det enten at typen af indsats ikke er succesfuld for alle typer af borgere, eller at indsatsen ikke er gennemført som intenderet overfor denne gruppe af borgere.

Det skal derfor undersøges nøjere, om de borgere, som ikke fik et succesfuldt forløb, deltog i de forventede aktiviteter, fx sideløbende støtteordninger (dansk screening, FVU undervisning, ordblindestøtte og mentorstøtte) og/eller at der er skabt det rette match mellem borgeren og virksomheden, fx pga. at der ikke har været den nødvendige information og forventningsafstemning.

Derudover skal det undersøges, om borgernes karakteristika var i overensstemmelse med programteorien.

4. Evaluering af virksomhedspraktik

Find evalueringsfokus – placer kameraer

De punkter vi har valgt at fokusere på i evalueringen af virksomhedspraktik-eksemplet, er illustreret ved hjælp af kameraer i figuren på næste side. Dette omfatter:

- Målgruppen
- Fire af de fem aktiviteter
- Alle virksomme mekanismer
- Alle tre delmål
- Begge slutmål

Grunden til, at aktiviteten ”Hjælpe virksomheder med det administrative arbejde” ikke er medtaget, skyldes, at denne indirekte bliver afdækket gennem den virksomme mekanisme ”effektiv sagsbehandling”.

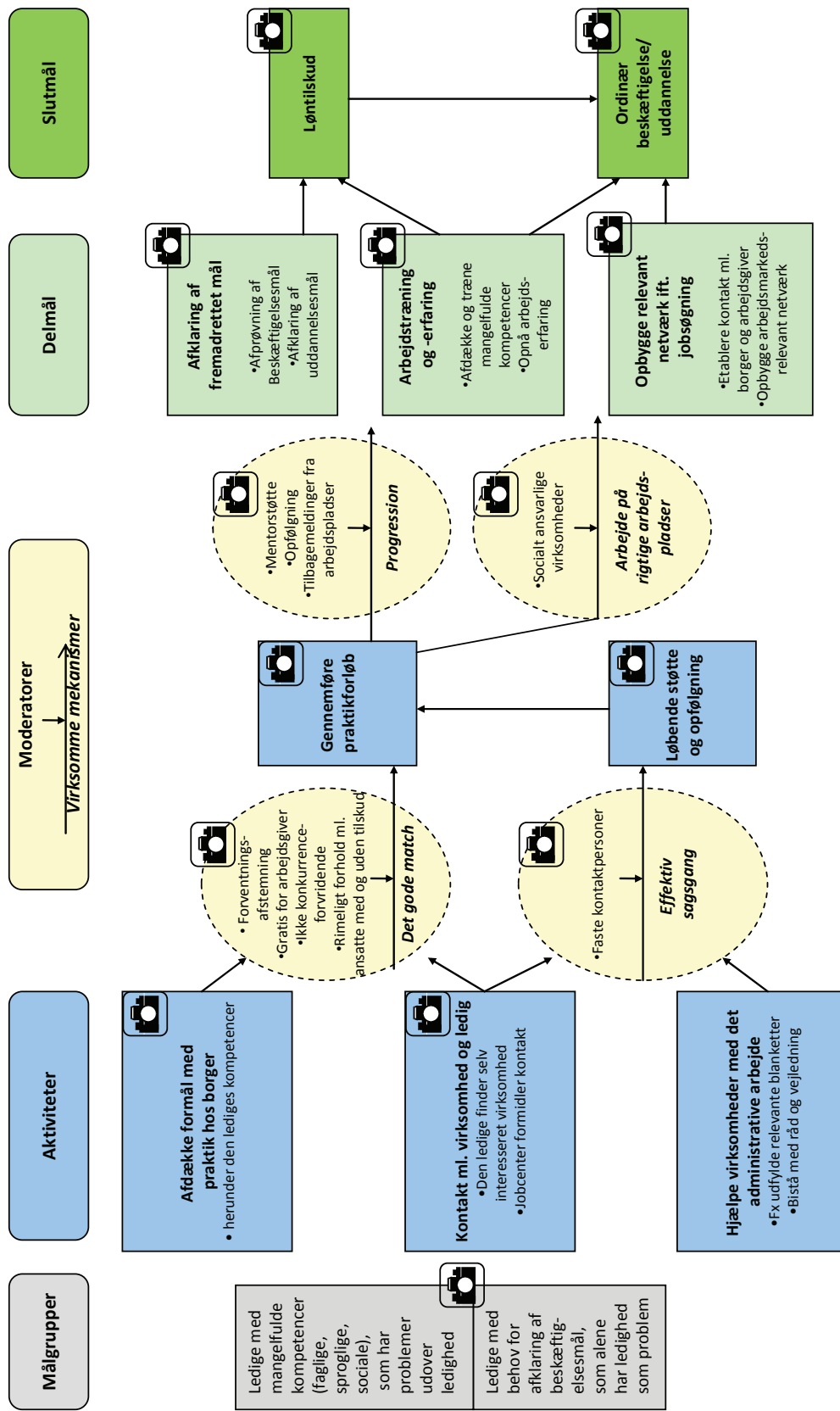
Knyt indikatorer, datakilder & -indsamlingsmetoder på hvert kamera-fokus

For de enkelte kamerapunkter skal vi nu udlede indikatorer og finde frem til, hvilke datakilder og dataindsamlingsmetoder, der kan afdække indikatorerne. Vi gennemgår derfor hvert enkelt kamera og tilknytter indikator(er) samt hvordan vi vil undersøge indikator(er)ne. Vi undersøger derfor, hvad der indikerer, at henholdsvis målgruppen, aktiviteterne, de virksomme mekanismer, delmålene og slutmålet er blevet gennemført eller fremkommet, som programteorien foreskriver, fx ved at spørge:

- Hvad indikerer, at borgeren har nået delmålet om ”Arbejdstræning og -erfaring”? Svar: a) Borgerens erfaring med jobfunktionerne, b) borgerens udvikling af faglige kompetencer, c) borgerens evne til at begå sig på en arbejdsplads.
- Hvad er kilden til at få svar på dette? Svar: a) borgeren og b) arbejdsgiveren
- Hvordan få vi vores information ud af kilderne? Svar: a) interview

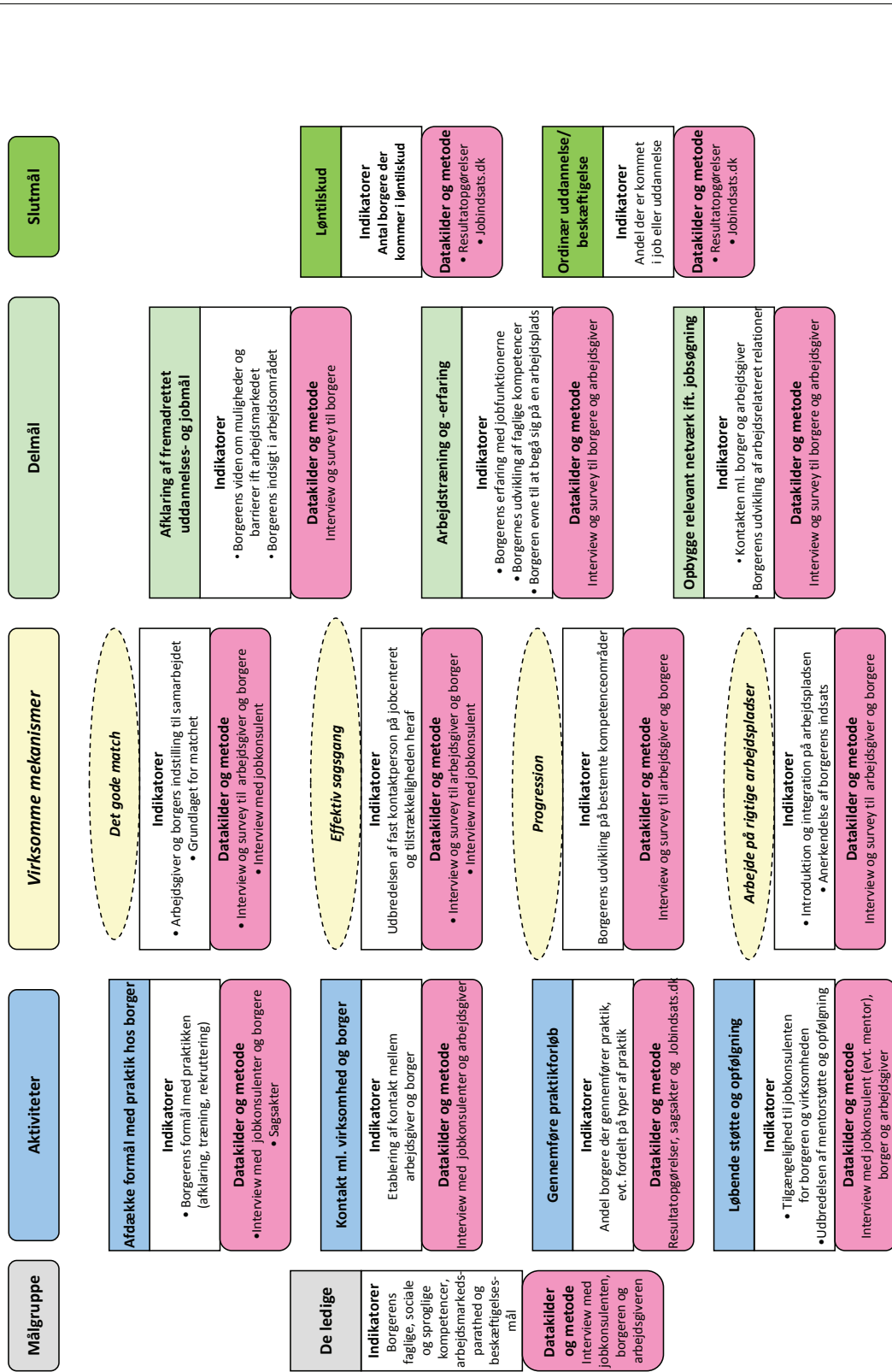
På grundlag af denne fremgangsmåde ser vores programteori med tilhørende indikatorer, datakilder og dataindsamlingsmetode ud som i figuren på næste side igen.

Figur 4.1: Virksomhedspraktik
Med kamerapunkter

Kilde: New Insight A/S og CARMA/FCE (AAU)

Figur 4.2: Virksomhedspraktik
Med indikatorer, datakilder og metoder

Kilde: New Insight A/S og CARMA/CFE (AAU)

Få overblik over dataindsamling

Når vi har fået sat indikatorer, datakilder og -indsamlingsmetode på hvert kamerapunkt, skal vi skabe overblik over dataindsamlingen. Ved at læse på tværs af den udbyggede programteori ovenfor kan vi se, at vi i evalueringen af løntilskudsforløbet skal anvende seks forskellige datakilder til at afdække de forskellige kamerapunkter og tilhørende indikatorer (jf. tabellen nedenfor).

Tabel 4.1: Oversigt over hvilke datakilder, der skal afdække de enkelte kamerapunkter i programteorien for virksomhedspraktikforløbet						
Datakilder:	Job-konsulent	Borger	Arbejdsgiver	Sagsakter	Resultatopgørelse	Jobindsats.dk
Kamerafokus:						
Målgruppe:						
Karakteristika ved målgruppen	X	X	X			
Aktiviteter:						
Afdække formål med praktik hos borgeren	X	X		X		
Kontakt ml virksomhed og borger	X		X			
Gennemføre praktikforløb				X	X	X
Løbende støtte og opfølgning	X	X	X			
Virksomme mekanismer:						
Det gode match	X	X	X			
Effektiv sagsgang	X	X	X			
Progression		X	X			
Arbejde på rigtige arbejdspladser		X	X			
Delmål:						
Afklaring af job- og uddannelsesmål		X				
Arbejdstræning og -erfaring		X	X			
Opbygge relevant netværk ift jobsøgning		X	X			
Slutmål:						
Løntilskudsjob					X	X
Ordinær beskæftigelse/uddannelse					X	X

Vælg dataindsamlingsmetode og indsamle data

Efter vi har fundet ud af, hvilke datakilder, der skal afdække de enkelte fokusområder, kigger vi nærmere på, hvad de enkelte datakilder mere konkret skal afdække af indikatorer, og hvilke *dataindsamlingsmetode* vi vil anvende. Valget afhænger ofte af, hvad der allerede er tilgængeligt og hvad der er ressourcer til.

I vores eksempel med virksomhedspraktik-eksempel anvender vi:

- Kvalitative interviews (personlige og telefon) med jobkonsulenter, borgere og arbejdsgivere, som foretages i slutningen af forløbet.
- Survey til borgere og arbejdsgivere, som foretages i starten og slutningen af praktikken.
- Gennemgang af sagsakter, resultatopgørelser og jobindsats.dk, som foretages i slutningen af forløbet.

Nedenfor har vi skitseret, hvad henholdsvis et interview med borgeren og arbejdsgiveren samt gennemgangen af resultatopgørelser skal afdække:

Tabel 4.2: Overblik over hvad interview og survey til borger skal afdække	
Kamerafokus	Indikator (som skal afdækkes i data)
Målgruppe:	Borgerens faglige, sociale og sproglige kompetencer, problemer ud over ledighed (arbejdsmarkedsparathed), beskæftigelsesmål
Aktiviteter:	Borgerens formål med praktikken
	Etablering af kontakt mellem arbejdsgiver og borger
	Tilgængelighed til jobkonsulenten for borgeren og virksomheden
Virksomme mekanismer:	Udbredelsen af mentorstøtte og opfølgning
	Arbejdsgiver og borgers indstilling til samarbejdet
	Udbredelsen af fast kontaktperson på jobcenteret og tilstrækkeligheden heraf
	Borgerens udvikling på bestemte kompetenceområder
Delmål:	Introduktion og integration på arbejdspladsen
	Anerkendelse af borgerens indsats
	Borgerens viden om muligheder og barrierer ift arbejdsmarkedet
	Borgerens indsigt i arbejdsområdet
	Borgerens erfaring med jobfunktionerne
	Borgernes udvikling af faglige kompetencer
	Borgeren evne til at begå sig på en arbejdsplads
Kontakten ml. borger og arbejdsgiver	
	Borgerens udvikling af arbejdsrelateret relationer

Tabel 4.3: Overblik over hvad interview og survey til arbejdsgiver skal afdække	
Kamerafokus	Indikator (som skal afdækkes i data)
Målgruppe:	Borgerens faglige, sociale og sproglige kompetencer, problemer ud over ledighed (arbejdsmarkedsparathed), beskæftigelsesmål
Aktiviteter:	Etablering af kontakt mellem arbejdsgiver og borger
	Tilgængelighed til jobkonsulenten for borgeren og virksomheden
	Udbredelsen af mentorstøtte og opfølgning
Virksomme mekanismer:	Arbejdsgiver og borgers indstilling til samarbejdet
	Udbredelsen af fast kontaktperson på jobcenteret og tilstrækkeligheden heraf
	Borgerens udvikling på bestemte kompetenceområder
	Introduktion og integration på arbejdspladsen
Delmål:	Anerkendelse af borgerens indsats
	Borgerens erfaring med jobfunktionerne
	Borgernes udvikling af faglige kompetencer
	Borgeren evne til at begå sig på en arbejdsplads
	Kontakten ml. borger og arbejdsgiver

Tabel 4.4: Overblik over hvad gennemgangs af resultatopgørelserne skal afdække	
Kamerafokus	Indikator (som skal afdækkes i data)
Aktiviteter:	Andel borgere der gennemfører praktik, evt. fordelt på typer af praktik
Slutmål:	Antal borgere der kommer i løntilskud
	Andel der er kommet i job eller uddannelse

Når vi har fået overblik over alle dataindsamlingerne, planlægger vi hvordan dataindsamlingen konkret skal foregå og går i gang med at gennemføre den.

Tabel 4.5: Planen for dataindsamling i Virksomhedspraktikforløbet

Datakilde	Dataindsamlingsmetoder	Deadline for forberedelse af dataindsamling	Deadline for gennemførelse af dataindsamling
Borgere	Survey	Oktober 2010, Marts 2011	November 2010, April 2011
	Kvalitative interviews	Februar 2011	Marts 2011
Arbejdsgiver	Survey	Marts 2011	April 2011
	Telefon interview interviews	Februar 2011	Marts 2011
Jobkonsulent	Kvalitative interviews	Februar 2011	Marts 2011
Sagsakter	Sagsgennemgang ud fra struktureret skema	Februar 2011	Marts 2011
Resultatopgørelse	Gennemgang af de interne opgørelser	Marts 2011	April 2011
Jobindsats.dk	Udtræk af relevant tal	Marts 2011	April 2011

Sammenhold indsamlet data med programteorien

Når vi har indsamlet det nødvendige data, sammenholder vi dette med programteorien. Vi undersøger om data stemmer overens med programteorien, eller om der muligvis er implementeringsfejl af programteorien, således at data viser noget andet en programteorien tilsiger. De spørgsmål vi stiller er følgende:

- Er målgruppen i virksomhedspraktikken, som den blev beskrevet i programteorien?
- Er aktiviteterne i virksomhedspraktikken gennemført som beskrevet i programteorien?
- Er de forventede resultater af virksomhedspraktikken indtruffet som foreskrevet af programteorien?
- Har de omstændigheder og betingelser, som programteorien peger på som afgørende, været til stede?
- Er der nogle forhold, som ikke er indeholdt i programteorien, der vurderes som værende af afgørende betydning ift. resultaterne?
- Kan evalueringen udpege elementer i virksomhedspraktikken, der bør ændres fremover og dermed ændres i programteorien?
- Hvilken læring har evalueringen tilført i forhold til, hvad der virker for hvem, under hvilke betingelser og hvorfor det virker?

Hvis programteoriens forudsigelser ikke er gældende for alle borgere i forløbet, så viser det, enten at typen af indsats ikke er succesfuld for alle typer af borgere, eller at indsatsen ikke er gennemført som intenderet overfor denne gruppe af borgere.

Det skal derfor undersøges nøjere, om de borgere, som ikke fik et succesfuldt forløb, deltog i de forventede aktiviteter, fx at matchet mellem virksomhed og borger ikke var succesfuldt, og at der ikke har været nogen løbende støtte og opfølgning under virksomhedspraktikken.

Derudover skal det undersøges, om borgernes karakteristika var i overensstemmelse med programteorien.

5. Kontaktinformation

Du er velkommen til at kontakte os for yderligere information.

Kontaktoplysninger			
Navn	Organisation	Adresse	Mail og tlf.
Chefanalytiker Charlotte Hansen	New Insight	Læderstræde 34, 4. sal 1201 København K	ch@newinsight.dk Tlf. 33 69 13 00 Direkte 33 69 13 08
Analytiker Maria Rye Dahl	New Insight	Læderstræde 34, 4. sal 1201 København K	mrd@newinsight.dk Tlf. 33 69 13 00 Direkte 33 69 13 03
Lektor Thomas Bredgaard	Aalborg Universitet Center for Arbejdsmar- kedsforskning Forskningscenter for Evaluering	Fibigerstræde 1, 9220 Aalborg Øst	thomas@dps.aau.dk Tlf. direkte: 99 40 26 05